

Sygn. akt II Ca 113/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Elżbieta Żak

Sędzia Sądu Okręgowego Anna Ścioch-Kozak

Protokolant Starszy sekretarz sądowy Jolanta Jaworska

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2016 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Komendanta Powiatowego Policji w P.

o zapłatę kwoty 25000 zł

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 30

listopada 2015 roku, w sprawie I C 1126/14

I. oddala apelację;

II. zasądza od J. K. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Komendanta Powiatowego Policji w P. kwotę 1200 zł (tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ca 113/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 6 grudnia 2014 roku, wniesionym do Sądu Rejonowego w Puławach w dniu 7 grudnia 2014 roku (data nadania pozwu w urzędzie pocztowym), powódka – J. K. wniosła o zasądzenie od pozwanego – Skarbu Państwa reprezentowanego Komendanta Powiatowego Policji w P. kwoty 25 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę z ustawowymi odsetkami, w związku z bezprawnym działaniem Policji w sprawie II W 812/09 Sądu Rejonowego w Puławach.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała między innymi, że w dniu 7 grudnia 2009 roku został skierowany do Sądu Rejonowego w Puławach wniosek o ukaranie powódki za „umyślne zniszczenie wodomierza w lokalu mieszkalnym położonym w K. przy ulicy (...) o wartości 70 złotych na szkodę Gminnej Jednostki Usług (...) w K.”. Według powódki wniosek o ukaranie został skierowany do sądu na skutek fałszywego zgłoszenia „zniszczenia wodomierza głównego”. Zawiadomienie o fałszywym zgłoszeniu „zniszczenia wodomierza głównego” powódka złożyła w dniu 22 września 2009 roku i według powódki nie zostały podjęte jakiejkolwiek czynności w związku ze złożonym zawiadomieniem. W ocenie powódki naruszone zostały jej dobra osobiste w postaci czci – dobrego imienia i godności na skutek postawienia

jej przed sądem bez dowodów winy, zaś działania szykanujące spowodowały stres. Działania Policji niezgodne z prawem spowodowały krzywdę i z tego powodu powódka żąda zadośćuczynienia.

*

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 49-51).

*

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Puławach oddalił powództwo i zasądził od J. K. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Komendanta Powiatowego Policji w P. kwotę 2400 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (k. 231).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że Komenda Powiatowa Policji w P. złożyła do Sądu Rejonowego w Puławach wniosek z dnia 7 grudnia 2009 roku o ukaranie J. K., obwinionej o to, że w okresie od 24 lutego 2009 roku do dnia 26 sierpnia 2009 roku (...) umyślnie dokonała zniszczenia wodomierza w lokalu mieszkalnym położonym w K. przy ulicy (...) o wartości 70 zł, na szkodę Gminnej Jednostki Usług (...) w K.. Do wniosku o ukaranie skierowanego do Sądu dołączono między innymi:

1) zgłoszenie zniszczenia wodomierza głównego na przyłączy wodociągowym do mieszkania „Pani M. K. J.”, złożone przez Gminną Jednostkę Usług (...) w K., z treści którego wynika stwierdzenie przez pracownika S. K. zerwanie plomby i wodomierza zainstalowanego w dniu 24 lutego 2009 roku w części wspólnej budynku położonego w K. ul. (...), a stanowiącego własność Gminnej Jednostki Usług (...) w K.;

2) notatkę służbową z dnia 26 sierpnia 2009 roku, sporządzoną przez S. K., z treści której wynika stwierdzenie zerwania plomby i mechaniczne uszkodzenie wodomierza głównego zainstalowanego na przyłączy wodociągowym do lokalu mieszkalnego „Pani J. K.”;

3) protokół przyjęcia od S. K. ustnego zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia. Treść zawiadomienia zawiera stwierdzenie Z. K. ustalenia podczas kontroli zniszczenia i zerwania plomb wodomierza, który znajduje się w pomieszczeniu gospodarczym. Wodomierz został zainstalowany dwa miesiące temu. Wodomierz zniszczony to licznik od wody do mieszkania J. M.. Składający zawiadomienie żądał ścigania i ukarania sprawcy zniszczenia. Określił wartość zniszczonego wodomierza na kwotę 70 zł;

4) protokół przesłuchania świadka A. R., z zeznań którego wynika dokonanie w sierpniu 2009 roku odczytów liczników znajdujących się w budynku przy ul. (...) przez pracownika wodociągów. Liczniki znajdują się w pomieszczeniu wspólnym świadka i powódki w sprawie niniejszej. Pracownik stwierdził uszkodzenie licznika J. K.. Był to drugi przypadek uszkodzenia wodomierza należącego do J. K.. Klucz do pomieszczenia, w którym znajdowały się liczniki posiada powódka i świadek, drzwi do tego pomieszczenia nie noszą śladów żadnych uszkodzeń;

5) protokół przesłuchania podejrzanej J. K., w którym zaprzecza, że został zainstalowany wodomierz główny, który winien znajdować się przed instalacjami wewnętrznymi. Wskazuje, że wewnętrzna instalacja była przygotowana do zainstalowania wodomierza – podlicznika. Wyjaśniła, że płaci za wodę ryczałtem, zaś instalacja wewnętrzna jest jej prywatną własnością;

6) protokół przesłuchania świadka S. K., w którym potwierdził własnoręcznie montowanie licznika wodomierza u powódki, potwierdził fakt spisывania liczników w dniu 24 sierpnia 2009 roku. Wskazał, że opłaty za wodę płacone ryczałtem przez powódkę są niższe niż uprzednio płacone po założeniu wodomierza;

7) fakturę Vat na kwotę 371,60 zł z tytułu opłat za wodę, wydaną przez Gminną Jednostkę Usług (...) w K. w dniu 26 sierpnia 2009 roku na nazwisko J. M..

Sąd Rejonowy ustalił, że w toku postępowania w sprawie II W 812/09 Sądu Rejonowego w Puławach uzupełniono materiał dowodowy o informację KPP w P. o braku interwencji KPP w P. i PP w K. pod adresem K. ul. (...), posesja A. R..

Sąd wskazał, że z treści zeznań świadka A. R. wynika, że świadek nie potwierdza, aby wodomierz zniszczyła powódka. Wskazuje, że wodomierz był rozbity, zaś dostępu do pomieszczenia wspólnego, w którym się znajdował, nie mają dostępu osoby postronne.

Sąd wskazał, że zeznania świadka w sprawie I C 560/12 są w istocie powtórzeniem zeznań złożonych w sprawie II W 812/09, zawierającym dodatkowe szczegóły.

Sąd Rejonowy ustalił, że świadek S. K. w sprawie II W 812/09 przyznał, iż montował osobiście wodomierz w pomieszczeniu gospodarczym w budynku przy ul. (...). Przyznał również, że w trakcie wykonywania obowiązków polegających na odczytywaniu wskazań wodomierzy stwierdził uszkodzenie wodomierza w tym budynku, o czym powiadomił przełożonego. Według świadka, pomieszczenie to jest zamykane. Podczas odczytów, które wykonywał 3 albo 4 razy na tej posesji, pomieszczenie otwierali państwo R..

Sąd Rejonowy ustalił, że świadek B. M. w swoich zeznaniach wskazuje, iż zna się bardzo dobrze z powódką, wielokrotnie bywała u niej i wie, że wodomierz nie był nigdy zainstalowany – była atrapa, zaś pomieszczenie, o które chodzi, widziała i wie, że dostęp do niego ma zarówno powódka, jak i pan R. z dziećmi i żoną. Opisała również co jest składowane w tym pomieszczeniu.

Sąd Rejonowy ustalił, że świadek A. N. przyznaje w zeznaniach, iż zna powódkę i pana M.. Przyznaje, że wie z odczytów wodomierzy dokonywanych przez pracowników, iż powódka nie uiszczała należności za wodę w całości, płaciła tylko część. Licznik na posesji przy ul. (...) był legalizowany. W zeznaniach przedstawia przyjęty sposób montowania liczników u odbiorców. Potwierdza uszkodzenie licznika poboru wody zamontowanego do lokalu powódki. Przyznaje również, że przyczyną odcięcia wody było nieuiszczanie przez powódkę opłat za wodę w całości i uszkodzenie wodomierza.

Sąd ustalił, że świadek I. P. potwierdziła w zeznaniach, iż dokonywała dwukrotnie odczytu wodomierza znajdującego się w pomieszczeniu kotłowni przy ul. (...). Dotyczyło to wodomierzy państwa R. i pani K.. Nigdy do pomieszczenia nie wpuszczała jej pani K.. Był to pan lub pani R.. Były tam dwa wodomierze.

Sąd Rejonowy ustalił, że obwiniona J. K. została uniewinniona od popełnienia zarzucanego jej czynu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w sprawie I C 560/12 Sądu Rejonowego w Puławach na podstawie postanowienia dnia 7 marca 2013 roku biegły W. M. dokonał oględzin instalacji i pomieszczenia i na podstawie tych oględzin oraz w oparciu o akta sprawy i dokumentację znajdującą się w Gminie K. sporządził opinię zgodnie ze zleceniem Sądu. Wnioski opinii zawierają następujące stwierdzenia biegłego:

- a) na instalacji wodociągowej znajdującej się w pomieszczeniu wspólnym powódki i jej sąsiada mógł być zainstalowany wodomierz lokalowy;
- b) część instalacji wewnętrznej została zdemontowana i po uzupełnieniu brakujących elementów (kształtek i śrubunku) istnieje możliwość zainstalowania wodomierza do lokalu powódki,
- c) biegły nie jest w stanie wskazać na dzień opracowania opinii czy brakujące elementy istniały w 2011 roku,
- d) wodomierz główny znajduje się w studzience w ul. (...).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że umowę na dostarczanie wody do budynku w K. przy ul. (...) zawierał A. M. z Gminną Jednostką Usług (...) w K..

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 22 września 2009 roku powódka złożyła „zawiadomienie o fałszywym zgłoszeniu przestępstwa”. W treści pisma podniosła, że zgłoszenie dotyczy zniszczenia przez nią głównego wodomierza, w budynku w którym zamieszkuje, choć nazwisko się nie zgadza. W piśmie wskazała również, że wodomierz główny nigdy nie został założony, więc nie mogła go zniszczyć, i przytoczyła definicje wodomierza głównego oraz przepisy ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku. Pismo to zostało złożone do akt postępowania toczącego się przeciwko powódce „o zniszczenie wodomierza”.

Sąd Rejonowy ustalił, że na skutek skargi powódki został nadany bieg zawiadomieniu z dnia 22 września 2009 roku. Prokuratura Rejonowa w Puławach postanowieniem z dnia 31 marca 2010 roku, wydanym w sprawie w sprawie 3 Ds. 183/10, odmówiła wszczęcia śledztwa wobec braku znamion czynu zabronionego. Z uzasadnienia postanowienia wynika, że złożone przez S. K. zeznania, w ocenie Prokuratury były obiektywnie i subiektywnie prawdziwe, bowiem doszło do zniszczenia wodomierza, zaś zeznający nie wskazał osoby dokonującej zniszczenia. Złożył wniosek o ściganie w imieniu pokrzywdzonej Gminnej Jednostki Usług (...) w K..

Sąd Rejonowy ustalił również, że toczyło się postępowanie w sprawie niedopełnienia obowiązków służbowych przez funkcjonariuszy Posterunku Policji w K., polegającego na braku reakcji na pismo J. K. z dnia 22 września 2009 roku. Ostatecznie postanowieniem z dnia 28 lutego 2011 roku, wydanym w sprawie Ds. 107/11/S, Prokuratura Rejonowa w Opolu Lubelskim umorzyła śledztwo w sprawie. W sprawie tej został przesłuchany jako świadek T. T., wskazujący w zeznaniach, że w rozmowie telefonicznej poinformował funkcjonariusza Policji w K., iż informacje zawarte w piśmie powódki J. K. mogą być istotne w sprawie przeciwko niej o zniszczenie wodomierza. Nie wydawał polecenia pozostawienia pisma w aktach sprawy bez nadawaniu mu biegu (protokół k-132-133).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w sprawie 3 Ds. 847/11 Prokuratury Rejonowej w Puławach toczyło się postępowanie na skutek zawiadomienia złożonego przez powódkę w przedmiocie przywłaszczenia środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej (...), podrobienia w celu użycia za autentyczne dokumentów w postaci oświadczeń J. K. i jej męża A. M. (...), poświadczenia nieprawdy przez wystawienie protokołu montażu wodomierza głównego (...), uszkodzenia wewnętrznej instalacji wodnej w miejscu zamieszkania J. K. (...), które zakończyło się wydaniem w dniu 5 stycznia 2012 roku postanowienia odmawiającego wszczęcia śledztwa.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 5 stycznia 2012 roku Komenda Powiatowa Policji w P. przeprowadziła czynności wyjaśniające z udziałem A. N., w których została przedstawiona sytuacja faktyczna zadłużenia powódki oraz dat zniszczenia wodomierza i przyczyn zainstalowania studzienki poza posesją powódki oraz sprawdzenia przez sierż. J. W. wewnętrznej instalacji wodnej powódki, z którego wynika, iż instalacja nie została uszkodzona, lecz istnieje przerwa spowodowana demontażem jakiegoś urządzenia.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w 2011 roku została wniesiona przez powódkę skarga w przedmiocie roszczenia za odciętą wodę do UOKiK, która została oddalona z uwagi na brak legitymacji UOKiK do jej załatwienia. Powiatowy Rzecznik Konsumentów w dniu dokonywania czynności nie zajął jeszcze stanowiska w sprawie skargi J. K.. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w L. zawiadomił Gminną Jednostkę Usług (...) w K. pismem z dnia 26 lipca 2011 roku o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia czy w trakcie dostawy wody doszło do naruszenia uzasadniającego wszczęcie dalszego postępowania.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że na skutek pism złożonych w 2010 roku przez powódkę Wydział Kontroli Komendy Wojewódzkiej w L. przeprowadził postępowanie wyjaśniające, w wyniku którego KPP w P. sporządziła sprawozdanie i udzieliła skarżącej odpowiedzi pismem z dnia 15 marca 2012 roku. Wydział Kontroli Komendy Wojewódzkiej w L. poinformował powódkę, że w nadesłanej korespondencji nie zostały przedstawione ani nowe fakty, ani nowe okoliczności.

Sąd Rejonowy ustalił, że nie zostało przeprowadzone postępowanie dyscyplinarne przeciwko żadnemu funkcjonariuszowi Policji KPP w P., ani PP w K., zarówno z tytułu niedopełnienia obowiązków służbowych, jak i

naruszenia dóbr osobistych powódki. Nie stwierdzono w 2009 roku nieuzasadnionego parkowania samochodu Policji pod domem powódki.

Sąd Rejonowy wskazał dowody, na podstawie których dokonał ustaleń faktycznych w sprawie, oraz przedstawił swoje stanowisko w zakresie oceny tych dowodów.

Sąd Rejonowy wskazał również jakie dowody pominął oraz wyjaśnił przyczyny takiej decyzji.

Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie o zadośćuczynienie skierowane przez J. K. przeciwko Skarbowi Państwa – Komendantowi Powiatowemu Policji w P., oparte na art. 448 k.c., jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 45 ust. 1 i art. 47 Konstytucji oraz art. 23 k.c. i art. 448 k.c.

Sąd wskazał, że powódka wskazuje jako podstawę faktyczną swojego żądania w stosunku do pozwanego:

1) prowadzenie przez Policję i skierowanie do sądu wniosku o ukaranie bezpodstawnie i niezgodnie z prawem za zniszczenie jej własności (wodomierza), w jej domu;

2) brak nadania biegu wnioskowi powódki o wszczęcie postępowania w sprawie „fałszywego powiadomieniu organów ścigania przez pana N.”.

Czynności wskazane wyżej (pkt 1) i ich brak (pkt 2) spowodowały wypowiedzanie pod jej adresem przez sąsiadów i innych mieszkańców K. słów obraźliwych, co z kolei spowodowało naruszenie czci – godności, dobrego imienia, honoru i powstanie u powódki stresu. Jako podstawę faktyczną swojego żądania wskazuje również zbyt częste wizyty Policji pod jej domem. Z tego tytułu żąda zadośćuczynienia w kwocie 25 000 zł.

Sąd Rejonowy uznał, że brak jest podstawy do przyjęcia jako podstawy rozstrzygnięcia przepisu art. 417 k.c., który powódka wskazała również (obok art. 448 k.c.) jako podstawę prawną żądania, bowiem z okoliczności faktycznych przedstawionych przez powódkę nie wynika, aby domagała się odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej, zaś przepis art. 448 k.c. jest przepisem szczególnym przewidującym odpowiedzialność z tytułu naruszenia dobra osobistego i znajduje on zastosowanie w sprawie niniejszej.

Sąd Rejonowy wskazał, że pozwany na skutek zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia i przeprowadzeniu postępowania przygotowawczego złożył do Sądu wnioski o ukaranie powódki „za to, że w okresie od 24 lutego 2009 roku do dnia 26 sierpnia 2009 roku (...) umyślnie dokonała zniszczenia wodomierza w lokalu mieszkalnym położonym w K. przy ulicy (...) o wartości 70 złotych na szkodę Gminnej Jednostki Usług (...) w K.”.

W ocenie Sądu Rejonowego działanie pozwanego nie było niezgodne z prawem, zwłaszcza, że z okoliczności faktycznych przytoczonych przez składającego zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia i przeprowadzonego postępowania wynika jednoznacznie, że zachodziło uzasadnione podejrzenie popełnienia wykroczenia, a wniosek o ukaranie dotyczył wodomierza znajdującego się w lokalu mieszkalnym, a nie dotyczył wodomierza znajdującego się poza posesją powódki.

Sąd Rejonowy uznał, że działanie pozwanego w sprawie ostatecznie toczącej się pod sygnaturą II W 812/09 Sądu Rejonowego w Puławach, z którego powódka wywodzi podstawę do zasądzenia zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych w postaci czci – dobrego imienia, honoru i godności, było działaniem w ramach porządku prawnego, to jest działaniem dozwolonym przez obowiązujące przepisy prawa, a wręcz działaniem nakazującym takie postępowanie w ramach art. 6 § 1 i 17 § 1 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Tym samym ewentualne naruszenie dóbr osobistych powódki nie miało cech bezprawności. W ocenie Sądu Rejonowego przedstawiony stan faktyczny nie daje również podstawy do przyjęcia, aby zachowanie pozwanego, jak również któregokolwiek z policjantów prowadzących postępowanie, wynikało ze złośliwości lub z chęci dokuczenia powódce, zwłaszcza, że podnoszona przez

powódkę okoliczność „zbyt częstego parkowania przez Policję pod jej domem” nie znalazła potwierdzenia w materiale dowodowym w sprawie.

Sąd Rejonowy uznał, że uniewinnienie powódki przez Sąd Rejonowy w Puławach w sprawie II W 812/09 od popełnienia zarzucanego jej wykroczenia, nie wpływa również na poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia i przedstawione wyżej wnioski, bowiem sam fakt uniewinnienia oskarżonego (obwinionego) w sprawie karnej, nie przesądza w sposób oczywisty o bezprawności działania pozwanego.

Sąd uznał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje również podstawy do stwierdzenia, iż samo złożenie przez pozwanego wniosku o ukaranie powódki i nienadanie biegu wnioskowi z dnia 22 września 2009 roku naruszyło jej dobra osobiste – cześć, dobre imię (zamiennie nazwane przez powódkę honorem czy też godnością).

Wprawdzie powódka zeznała, że w jej ocenie sąsiedzi (nie wskazani imiennie) i inni bliżej nieokreśleni ludzie właśnie ze wskazanych wyżej powodów (przez złożenie wniosku o ukaranie i zaniechanie Policji) wypowiadali pod jej adresem słowa obraźliwe, które naruszały jej cześć, a działania Policji spowodowały u niej poczucie osoby „gorszej kategorii”, w ocenie społeczności spowodowały postrzeganie jej jako „przestępcy”.

Okoliczności te (wskazane w zeznaniach powódki) nie zostały natomiast w żaden sposób potwierdzone. Brak jest dowodów na to, aby subiektywne odczucia powódki opisane wyżej odnosiły się również do odczuć innych osób i aby tworzyły opinię o powódce naruszającą jej cześć lub godność osobistą. W szczególności z zeznań tych nie wynika również, aby między zdarzeniami opisanymi wyżej a ewentualnym naruszeniem dobra osobistego istniał jakikolwiek związek przyczynowy. Trudno bowiem przypuszczać, aby sąsiedzi i społeczność miejscowości, w której zamieszkuje powódka, jedynie w oparciu o posiadaną wiedzę o tych postępowaniach wypowiadali pod jej adresem obraźliwe słowa. Zwłaszcza, że nie bez znaczenia w sprawie niniejszej jest również fakt, że to powódka składała wiele skarg oraz wniosków o ukaranie. Sama również wskazała, że przyczyną powstałego konfliktu jest pierwotny konflikt z A. N..

Sąd wskazał, że z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż nieporozumienia na tle dostarczania przez Gminną Jednostkę Usług (...) w K. wody do mieszkania powódki i sposobów rozliczenia zapłaty za jej dostarczenie, w tym na tle montowania lub nie wodomierza w budynku powódki, istniały już przed złożeniem przez Policję wniosku o ukaranie powódki, i to te zdarzenia stanowiły zarzewie następnych konfliktów.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Rejonowy uznał, że nie spełnione zostały przesłanki wynikające z art. 448 k.c. skutkujące uznaniem zasadności powództwa. Niespełniona została przesłanka bezprawności działania pozwanego, jak również przesłanka naruszenia dobra osobistego powódki. Nie wykazane zostało również, aby powódka z tego tytułu poniosła krzywdę.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy powołał przepis art. 98 k.p.c.

*

Od wyroku z dnia 30 listopada 2015 roku apelację wniosła J. K., zaskarżając wyrok w całości.

Powódka zarzuciła, że „Sąd Rejonowy w Puławach naruszył przepisy zawarte w art. 7, 21, 32 64 Konstytucji RP oraz przepis zawarty w art. 140 Kodeksu Cywilnego, naruszenie Kodeksu postępowania o wykroczenia art. 1, 5, 43, 54”.

Pozwana zarzuciła również, że Sąd Rejonowy „uwzględnił tylko okoliczności przemawiające wyłącznie nie na korzyść pozwanego, z pominięciem wniosków przedstawiających całokształt sprawy, swoje uzasadnienie oparł również na nie zgłoszonym dowodzie, ani przez nią, ani przez pozwanego – zeznaniach Pana M.”, oraz że „Sąd nie dokonał wszechstronnej oceny zebranego materiału dowodowego, tak aby ustalenia odpowiadały rzeczywistemu stanowi rzeczy”. Zdaniem powódki „pominięcie w procesie wyrokowania części istotnych dowodów spowodowało, że wszystkie sprzeczności tłumaczone były na korzyść pozwanego. Taki sposób procesowania sadu wskazuje na brak należytej wnikliwości i obiektywizmu Sądu” (k. 256-269).

Powódka wniosła o uchylenie wyroku w całości.

*

W odpowiedzi na apelację pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję, według norm przepisanych (k. 290).

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie apelacji (k. 311).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja J. K. jest bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że nie jest uzasadniony wniosek apelacji o uchylenie zaskarżonego wyroku. Wprawdzie powódka nie wskazuje czy następstwem uchylenia wyroku miałyby być przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, czy też inne rozstrzygnięcie, jednak w rozpoznawanej sprawie nie zachodzą podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku, niezależnie od tego, jakie miałyby być następstwa takiego uchylenia.

Z przepisów art. 386 § 2 i 4 k.p.c. wynika, że uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić tylko w razie stwierdzenia nieważności postępowania, w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Dodatkową podstawę prawną uchylenia wyroku stanowi przepis art. 505¹² § 1 k.p.c., mający zastosowanie w postępowaniu uproszczonym. Przepis ten stanowi, że jeżeli sąd drugiej instancji stwierdzi, że zachodzi naruszenie prawa materialnego, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku, uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie nie zachodzi żadna ze wskazanych wyżej podstaw uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Postępowanie przed Sądem pierwszej instancji nie jest dotknięte nieważnością. Sąd ten rozpoznał istotę sprawy, analizując zasadność żądania pozwu z punktu widzenia okoliczności faktycznych przytoczonych jako podstawa faktyczna powództwa i rozpoznając zarzuty podniesione przez pozwanego. Wydanie wyroku przez Sąd Okręgowy nie wymaga również przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ani też nawet uzupełniania, czy powtarzania postępowania dowodowego.

Sprawa nie podlegała rozpoznaniu i nie została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym.

Nie zachodzą również podstawy uchylenia wyroku oraz odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania (art. 386 § 3 k.p.c.).

*

Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń w zakresie okoliczności faktycznych mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy oraz prawidłowej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W rozpoznawanej sprawie powódka domagała się zapłaty zadośćuczynienia za naruszenie jej czci, zarówno w postaci dobrego imienia powódki, jak i naruszenia jej godności. W ocenie powódki naruszenie czci miało nastąpić przez:

a) wszczęcie postępowania o wykroczenie i skierowanie do Sądu Rejonowego w Puławach wniosku o ukaranie,

b) niepodjęcie czynności związanych z zawiadomieniem złożonym przez J. K. o tym, że A. N. złożył nieprawdziwe zawiadomienie o popełnieniu przez nią wykroczenia,

c) częste wizyty Policji w miejscu obok jej domu.

Przepis art. 448 zd. 1 k.c. stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Sąd Rejonowy prawidłowo omówił przesłanki odpowiedzialności majątkowej za naruszenie dóbr osobistych osoby fizycznej.

Podkreślić należy jeszcze raz, że odpowiedzialność przewidziana w przepisie art. 448 zd. 1 k.c. może mieć miejsce tylko wówczas gdy:

1. nastąpiło naruszenie oznaczonego dobra osobistego,
2. naruszenie to miało charakter bezprawny, a więc nastąpiło na skutek zachowania niezgodnego z prawem,
3. na skutek naruszenia dobra osobistego osoba fizyczna doznała krzywdy.

Należy również wyjaśnić, że część osoby fizycznej, jako dobro osobiste w sensie prawnym, podlegające ochronie cywilnoprawnej, ma dwojaką postać:

a) pierwsza, to część zewnętrzna, czyli dobre imię, a więc to, w jaki sposób dana osoba jest postrzegana przez innych ludzi w środowisku, w którym przebywa w szerokim znaczeniu tego słowa (na przykład zamieszkuje, pracuje, prowadzi działalność publiczną, gospodarczą, społeczną, zawodową i inną),

b) druga, to część wewnętrzna, czyli godność osobista, a więc najogólniej mówiąc wewnętrzna właściwość osoby ludzkiej, która zawiera się w sposób konieczny w jej strukturze bytowej i przez którą osoba ludzka istnieje jako cel, nie jako środek działania; w wyroku z 21 marca 2007 (I CSK 292/06)² stwierdził, iż godnością osobistą jest własne wewnętrzne przekonanie danego człowieka o jego etycznym i moralnym nieposzlakowaniu oraz oczekiwanie czci wobec siebie rozumianej jako pozytywne nastawienia innych osób wobec niego ze względu na społeczne i osobiste wartości, które reprezentuje. Tak rozumiana godność nie podlega wartościowaniu, a jej naruszenie występuje, gdy bez uzasadnionych podstaw, zwłaszcza w obecności osób trzecich, traktuje się kogoś negatywnie i wyraża się o nim w sposób poniżający.

O tym, czy określone zachowania naruszają dobre imię lub (i) godność osoby fizycznej nie decyduje jedynie wewnętrzne przekonanie tej osoby, ale także kryteria obiektywne. O tym, czy w konkretnym wypadku zachowanie określonej osoby spowodowało naruszenie dobrego imienia lub godności oznaczonej osoby fizycznej, decyduje obiektywna ocena oparta na kryteriach moralnych, społecznych, kulturowych, środowiskowych i innych, które ukształtowały się w państwie, którego osoba fizyczna jest obywatelem.

÷

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy trafne jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, że powódka nie udowodniła, aby na nieruchomości, na której mieszka, miały miejsce interwencje funkcjonariuszy Policji związane z jej osobą, które nosiłyby znamiona szykany ze strony tych funkcjonariuszy, chociażby tylko przez nieuzasadnioną częstotliwość tych interwencji. Nie ma zatem podstaw do uznania, że zaistniało ze strony Skarbu Państwa zachowanie, które mogłoby być rozważane jako przyczyna sprawcza naruszenia dobra osobistego w postaci czci powódki (dobrego imienia lub godności).

÷

Nie ma również obiektywnych podstaw do przyjęcia, że niepodjęcie czynności związanych z zawiadomieniem złożonym przez J. K. o tym, że zostało złożone nieprawdziwe zawiadomienie o popełnieniu przez nią wykroczenia, stanowiło zachowanie, które naruszało lub chociażby tylko mogło naruszać dobre imię powódki lub jej godność osobistą.

Treść pisma wskazywała przy tym, że jest to pismo składane do sprawy o popełnienie wykroczenia, wszczętej na skutek zawiadomienia złożonego przez dyrektora Gminnej Jednostki Usług (...) w K., zawierające wyjaśnienia J. K. na temat tej okoliczności sprawy.

÷

Trafnie Sąd Rejonowy przyjął, że skierowanie przez Komendę Powiatową Policji w P. do Sądu Rejonowego w Puławach wniosku o ukaranie J. K. za popełnienie wykroczenia polegającego na zniszczeniu wodomierza nie było działaniem bezprawnym.

Składając wniosek o ukaranie Policja działała wyłącznie wykonując swoje ustawowe kompetencje. Brak jest podstaw do przyjęcia, że zachowanie to było w sposób oczywisty nieuzasadnione i że nosiło znamiona szkodliwej obwinionej.

Materiał dowodowy, zebrany do chwili wniesienia do Sądu wniosku o ukaranie, uzasadniał przypuszczenie, że osobą, która dopuściła się zniszczenia wodomierza, jest J. K.. J. K. złożyła w istocie jedynie wniosek o dołączenie do akt sprawy o wykroczenie dokumentu z dnia 20 października 2008 roku oraz dokumentu potwierdzającego stałe obciążenie rachunku bankowego opłatą za zużycie wody i te dokumenty zostały dołączone (k. 19-20 akt II W 812/09).

Dopiero w toku postępowania sądowego J. K. zgłosiła nowe wnioski dowodowe – o przeprowadzenie dowodu z dokumentów i z zeznań świadków (k. 60-70, 72 akt II W 812/09).

W związku z tym, że zachowania funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w P., polegające na wszczęciu postępowania przygotowawczego o wykroczenie i wniesieniu do Sądu Rejonowego w Puławach wniosku o ukaranie, nie można uznać za bezprawne, nie ma podstaw do przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa za naruszenie dobra osobistego powódki. Należy przy tym dodać, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, aby przez wszczęcie tego postępowania nastąpiło naruszenie dobrego imienia powódki, w znaczeniu wyżej wyjaśnionym. Nie ma w szczególności podstaw do przyjęcia, że społeczność, w której zamieszkuje powódka, wiedziała o fakcie wszczęcia postępowania o wykroczenie, a w szczególności, że wiedzę o tym uzyskała od funkcjonariuszy Policji.

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisów art. 7, 21, 32 i 64 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W żadnym miejscu uzasadnienia wyroku Sąd Rejonowy nie zajął stanowiska, że organy władzy publicznej nie muszą działać na podstawie i w granicach prawa.

Sąd Rejonowy nie zajął również stanowiska, że Rzeczypospolita Polska nie ma obowiązku chronić prawa własności i prawa dziedziczenia, jak również nie uznał, że występuje nierówność wobec prawa.

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przepisów art. 1, 5, 43 i 54 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, gdyż przepisy te nie miały zastosowania w rozpoznawanej sprawie cywilnej. Z perspektywy tych przepisów podlegała natomiast ocenie prawidłowość wszczęcia i prowadzenia postępowania w sprawie o wykroczenie przez organy Policji.

Nie jest uzasadnione powoływanie się przez powódkę w apelacji na treść przepisu art. 15 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Wprowadzie przepis art. 15 ust. 3 tej ustawy stanowi, że koszty nabycia, zainstalowania i utrzymania wodomierza głównego ponosi przedsiębiorstwo

wodociągowo-kanalizacyjne, a urządzenia pomiarowe – odbiorca usług, jednak przepis ten nie przesądza o tym, kto w konkretnym wypadku jest właścicielem wodomierza w budynku lub mieszkaniu.

Zgodnie z art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, urządzenie pomiarowe to przyrząd pomiarowy mierzący ilość odprowadzanych ścieków, znajdujący się na przyłączy kanalizacyjnym. Z powyższego wynika, że urządzenie pomiarowe w rozumieniu ustawy to nie wodomierz.

Zagadnienie własności wodomierza innego niż wodomierz główny może w konkretnym stanie faktycznym kształtować się różnorodnie. Nie w każdym wypadku właścicielem tego wodomierza musi być właściciel mieszkania lub budynku.

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania, należało oddalić apelację, jako bezzasadną.

*

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od J. K. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Komendanta Powiatowego Policji w P. kwotę 1200 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

W związku z tym, że apelacja powódki została oddalona w całości, powódka jest stroną przegrywającą sprawę w całości w postępowaniu odwoławczym. Powinna zatem zwrócić pozwanemu koszty poniesione przez niego w tym postępowaniu. Koszty te obejmują wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego, ustalone na podstawie § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 – tekst jednolity ze zmianami) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804).

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Elżbieta Żak Dariusz Iskra Anna Ścioch-Kozak

1 W tym miejscu znajduje się w uzasadnieniu wyroku oczywista omyłka dotycząca oznaczenia numeru lokalu. Chodzi o lokal numer (...), a nie lokal numer „(...)”.

2 Lex nr 308851.